

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2024 – 2025

Årstad Brannstasjon barnehage

Forord

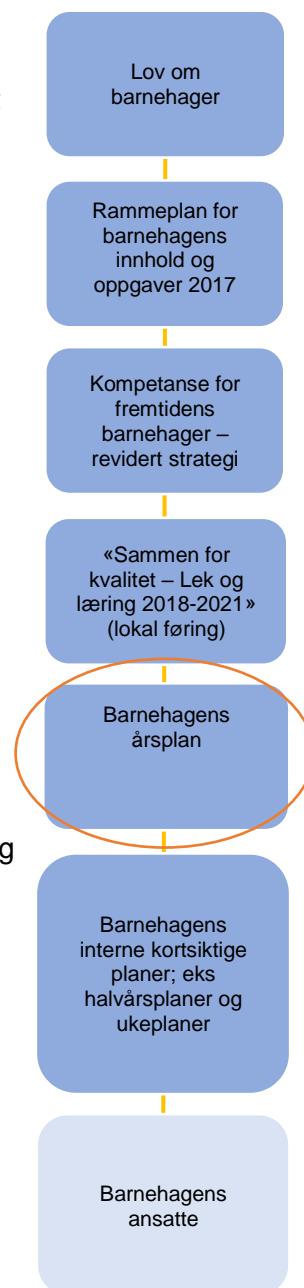
Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23/24) «Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode. Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

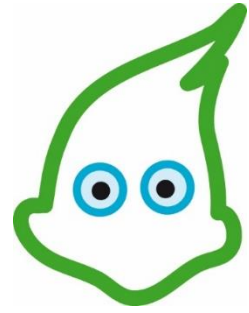

Innhold

Visjon og mål.....	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier.....	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering.....	7
1.2 Metodevalg	8
1.3 Kjerneverdier.....	9
1.3.1 Ser barnet.....	9
1.3.2 Varme.....	9
1.3.3 Inkluderende.....	9
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	10
2.1 Tilknytning	10
2.2 Lek.....	11
2.3 Læring	12
2.4 Barns medvirkning.....	13
2.5 Vennskap og felleskap	13
2.6 Mangfold.....	14
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	15
3.1 Fagområder.....	16
3.2 Digitale verktøy.....	17
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	18
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	18
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging.....	19
4.2.1 Dokumentasjon	19
4.2.2 Vurdering	19
4.2.3 Oppfølging	19
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	19
5.0 Barnehagens årshjul	20
I. Barnesyn og læringssyn.....	23
II. Pedagogisk relasjonskompetanse.....	25
III. Danning gjennom omsorg, lek og læring.....	26
IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold.....	27

a: Struktur	27
b: Metodevalg	28
c: Kommunikasjon, språk og tekst	28
d: Kropp, bevegelse, mat og helse	29
e: Kunst, kultur og kreativitet	31
f: Natur, miljø og teknologi	32
g: Antall, rom og form	33
h: Etikk, religion og filosofi	34
i: Nærmiljø og samfunn	35
V. Overganger	36
a. Tilvenning i barnehagen	36
b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen.	36
c. Samarbeid og sammenheng med skolen.....	37
VI. Foreldremedvirkning.....	38
VII. Bærekraftig utvikling.....	39
VIII. Psykososialt barnehagemiljø	40
IX. Barns seksuelle helse	40

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

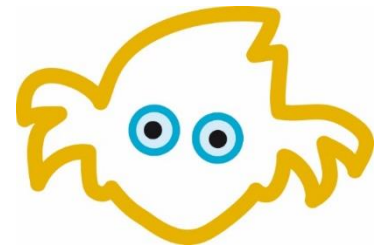
Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

I den gamle brannstasjonen, sentralt plassert i Årstad bydel, oppdager vi verden sammen. Vi er stolte av husets historie, og det denne bakgrunnen gir oss av læringsmuligheter.

Vår profil er *Kropp, bevegelse, mat og helse med aktive barn og voksne*. Vi har fokus på et sunt kosthold, og barna får smørelunsj, varm mat og har medbrakt frukt. Vi ønsker å gi barna en variert hverdag med rikelige muligheter for fysisk aktivitet. Den store parken er vårt uteområde, og stort nok turmål til fots for de minste barna. Etter hvert som barna blir eldre, tar vi i bruk både nærområdet, byen og fjellene våre som turmål.

Årstad Brannstasjon barnehage er miljøsertifisert, og vektlegger kildesortering, gjenbruk og fornuftige innkjøp. Barna lærer tidlig å sortere avfall, bl.a. matavfall som gir god jord til kjøkkenhagen vår. Som «Grønt flagg»-barnehage har vi valgt noen temaer som er knyttet til de ulike aldersgruppene, se del to, pkt. VIII.

Mange av barna går eller sykler til barnehagen, og alle barn får låne et gjenbruksnett til transport av tøy og utstyr mellom hjem og barnehage.

Barns medvirkning i egen hverdag står sentralt i alt vi gjør, og samhandlingen mellom barn og voksne skal preges av varme relasjoner.

1.1 Struktur og organisering

Årstad Brannstasjon barnehage er en kommunal basebarnehage, og for barnehageåret 2024-25 kommer det til å være 117 barn og 31 årsverk hos oss. Personalstaben består av styrer, pedagogisk konsulent, pedagogiske ledere, barnehagelærere, fagarbeidere og assistenter/tospråklige assistenter. I tillegg har vi i perioder studenter, lærlinger og vi tilrettelegger for ulike typer arbeidspraksis.

Vi har tre faste baser med aldersdelte grupper innad i basene.

Base:	Grupper:	Fødselsår:
Aktivitetsrommet	Blåmann/Rødhette	2022/23
Brigaden	Bull	2021/22
	Sydnæs	2020/21
	Bruse	2019/20
Hydranten	Grieg	2021/22
	Dræggen	2020/21
	Perle	2019/20

Basene har fleksible areal, og vi er kontinuerlig opptatt av at barna skal ha gode leke-, lære- og utviklingsmuligheter. Vi har en romplan som fordeler barnegruppene inne og ute gjennom hele uken, slik at vi får utnyttet arealet på en god måte.

Gjennom dagen deler vi barnegruppene i mindre grupper. Dette gir barna ro og trygghet i hverdagen.

1.2 Metodevalg

ICDP (International Child Development Program)

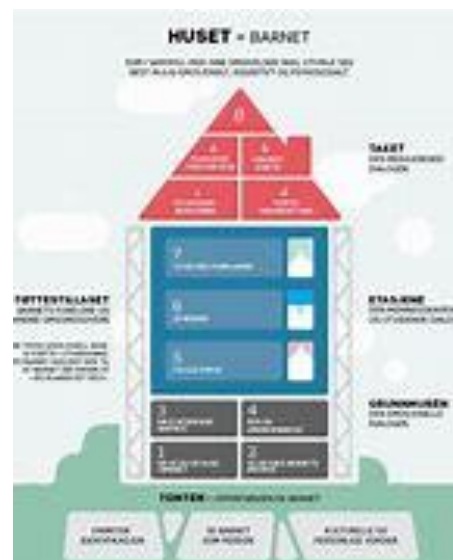
I Årstad Brannstasjon barnehage er relasjonene oss imellom grunnlaget for trygghet, trivsel, lek og læring. Vi bruker samspillsmetoden ICDP i vårt relasjonsarbeid med barna. Våre to sertifiserte veiledere underviser og veileder personalgruppen i dette arbeidet.

ICDP er et helsefremmende og forebyggende program som har til hensikt å styrke omsorgsgivers kompetanse, og å fremme en positiv oppfatning av og holdning til barnet.

Nedenfor viser vi en oversikt over samspillsprinsippene i ICDP:

Huset brukes som en metafor for barnet, og gir en god oversikt over hva et barn trenger for å ha en god mental og sosial utvikling.

1	Vis at du er glad i barnet
2	Se og følg barnets initiativ
3	Ta del i barnets følelser
4	Gi ros og anerkjennelse
5	Felles oppmerksomhet – felles opplevelse
6	Gi mening til opplevelser
7	Lag sammenhenger
8	Den regulerende dialogen

Pedagogisk dokumentasjon

Pedagogisk dokumentasjon som begrep og som arbeidsmåte for refleksjon har sin opprinnelse i Nord-Italia, i de kommunale barnehagene i Reggio Emilia. Denne pedagogikken har vi latt oss inspirere av.

Pedagogisk dokumentasjon som arbeidsmetode innebærer en eksperimenterende og undersøkende holdning til vår praksis, og er sentral i vårt arbeid med barns medvirkning. Vi bruker dokumentasjon for å synliggjøre barnehagens pedagogiske arbeid og for å observere, reflektere, og utvikle vår virksomhet (*Rammeplanen s.39*).

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

For oss betyr dette at vi:

- blir kjent med hvert enkelt barn og dets behov.
- er oppriktig interessert i det barnet er opptatt av.
- har tid til å prate, lytte og leke.

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

For oss betyr dette at vi:

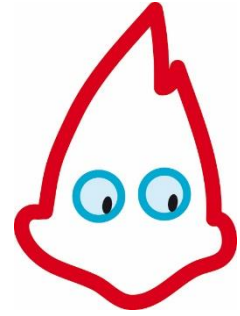
- har et godt og varmt kroppsspråk og ansiktsuttrykk.
- bekrefter barnets følelser.
- viser humor og engasjement.

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

For oss betyr dette at vi:

- skaper leksituasjoner der alle er velkomne.
- snakker positivt om barnet foran andre.
- tar mobbeproblematikk/utestengelse på alvor (jfr. Skyfritt).

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

Barnets erfaringer fra barnehage og førskolealder er med på å legge grunnlaget for barnets liv. Vi skal sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel hver dag, i et stimulerende leke- og læringsmiljø. Leken er barnets naturlige uttrykksform og skal ha en fremtredende plass.

I nordisk barnehagetradisjon har vi et helhetlig syn på læring. Det vil si at vi ser læring i alle barnehagens situasjoner, ikke bare i planlagte aktiviteter med spesifikke fag og kunnskapsområder.

Barnets psykiske og fysiske helse ses i sammenheng, og vi jobber mot mobbing og krenkelser av barn i henhold til Bergen kommune sin antimobbeplan «Skyfritt». Denne planen beskriver 8 strategier for å redusere mobbing og krenkelser i barns oppvekst. [Les mer om Skyfritt her.](#)

2.1 Tilknytning

God tilknytning er den viktigste byggesteinen tidlig i et barns liv. Barn med trygg tilknytning til sine omsorgspersoner vil ha lettere for å trives i sine omgivelser, utforske, leke og utvikle seg. Barn med trygg tilknytning har også en bedre evne til å motta veiledning og regulere egen adferd i ulike situasjoner.

Mål:

- Alle barn skal ha en god oppstart med fokus på tilknytning og trygge relasjoner.
- Overganger innad i barnehagen skal oppleves trygge for alle barn.

Hvordan nå målet:

- Alle barn får en primærkontakt ved oppstart i barnehagen.

- Vi justerer oss etter barnets behov, og viser forståelse for at overganger kan være vanskelige.
- Vi skaper en god dialog mellom barnehage og hjem.
- Vi tilbyr besøksdager for nye barn i juni.
- Vi har en plan for overganger innad i barnehagen, se pkt. V s.36.

2.2 Lek

Barn er eksperter på lek, og leken er barnas naturlige, kreative måte å uttrykke seg på. Lek er frivillig og indre motivert, og barn leker for lekens egen skyld. Leken er viktig for barns språklige og sosiale utvikling, og gjennom lek knytter de vennskap og styrker relasjoner til de rundt seg.

Mål:

- Alle barn skal oppleve å bli inkludert i leken.
- Alle barn skal ha tid og rom til variert lek ute og inne.

Hvordan nå målet:

- Vi organiserer hverdagen slik at det er rom og tid for variert lek ute og inne.
- Vi er tilstedeværende og støttende voksne som legger til rette for inkluderende lek.
- Vi har ideer og kunnskap om barns lek, og ferdigheter til å sette i gang ulike typer lek.

2.3 Læring

Barns hverdag er preget av små og store opplevelser som gir muligheter for læring. Noen av aktivitetene i barnehagen er planlagte med tanke på læring, men det meste av læring skjer i lek og hverdagssituasjoner. Barna lærer og utvikler seg hele tiden gjennom lek og aktiviteter i barnehagen. De utvikler sitt språk og sin motorikk, får mestringsopplevelser, styrket selvfølelse og økt evne til å kommunisere og løse utfordringer.

Mål: Alle barn skal få ulike erfaringer som fremmer lærelyst.

Hvordan nå målet:

- Vi gir barna tilgang til bøker, verktøy, og materiell som stimulerer lysten til å lære.
- Vi er bevisste, engasjerte og omsorgsfulle ansatte, og undrer oss sammen med barna.

2.4 Barns medvirkning

Barnehagen skal... legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet... Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. (Kunnskapsdep., 2017, s.27)

Voksenrollen er sentral i dette arbeidet. Det er våre holdninger og hvordan vi møter barna som leder frem til en medvirkningspraksis.

Mål: Alle barn skal føle seg sett, hørt og respektert.

Hvordan nå målet:

- Vi lytter til barnas verbale og nonverbale uttrykk.
- Vi samhandler med barna og lar dem være delaktig i sin egen hverdag.
- Vi sørger for at alle barn opplever demokratiske prosesser.

2.5 Vennskap og felleskap

Barnehagen er en viktig arena for barns sosialisering, hvor de utvikler seg som individ, opplever fellesskap i gruppe og samspill med andre. Et aktivt og tydelig personale er nødvendig for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø. Anerkjennelse, tillit og trygghet er grunnleggende elementer for utvikling av sosial kompetanse.

Mål: Alle barn skal ha trygge og gode relasjoner til andre barn og voksne i barnehagen.

Hvordan nå målet:

- Vi organiserer lekegrupper og felles voksenstyrte aktiviteter slik at alle barn får delta og ha mulighet til å etablere relasjoner innenfor trygge rammer.
- Vi støtter barna i lek og samspill, og fremhever barnas gode egenskaper.

- Gjennom bruk av ICDP tar vi ansvar for å skape et varmt og inkluderende miljø, og er på den måten gode rollemodeller.

2.6 Mangfold

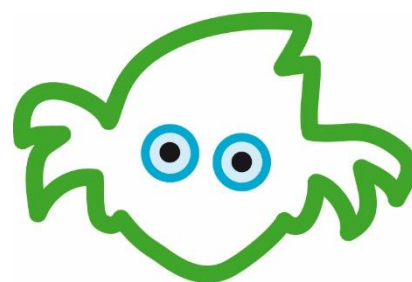
I vår barnehage har vi et stort mangfold av barn med ulike språk, tradisjoner og familiestrukturer. Vi er opptatt av at alle barn skal få det samme tilbudet og de samme mulighetene uavhengig av dette. Barna skal ikke oppleve rasisme, forskjellsbehandling eller mobbing på bakgrunn av sine røtter, evner eller ressurser.

Mål: Alle barn skal oppleve å være en ressurs og ha en viktig rolle i barnegruppen.

Hvordan nå målet:

- Vi er gode rollemodeller og veileder barna med gjensidig respekt og anerkjennelse, og inkluderer alle i fellesskapet.
- Vi snakker positivt om barna og deres ressurser når andre barn hører på.
- Vi fremmer åpenhet og setter ord på likheter og ulikheter.

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

Satsingsområdet vårt for barnehageåret 2024-25: Mangfold

Bakgrunn for valg av satsingsområde:

Vi har en mangfoldig barne- og ansattgruppe som representerer ca. 20 ulike land. Mangfold omhandler språk/dialekter, hudfarge, kultur og tradisjoner, men også ulike personligheter, funksjonsnivå og familieformer.

Vi ser ulikheter som en ressurs for fellesskapet, og ved å velge dette som satsingsområde, ønsker vi å

- tilegne oss mer kunnskap om ulike land og kulturer
- synliggjøre ulike familieformer
- tematisere høytider i religioner som er representert i barnegruppen

Leken er barnas viktigste arena for utvikling og læring. Ved å se leken i et mangfoldsperspektiv ønsker vi at alle barn skal, uavhengig av forutsetninger og kulturell bakgrunn, inkluderes i leken. Personalet skal bidra til å utvikle lekekompetanse ved å

- gi felles inspirasjon til lek gjennom fortellinger og felles opplevelser
- tilby et variert utvalg av lekemateriell som gjenspeiler barnegruppen
- bidra til at barn utvikler konstruktive strategier for å komme inn i leken
- bruke metoder fra «Bergen språkstimuleringsprogram» for å styrke barns første- og andrespråk

3.1 Fagområder

Satsningsområdet knyttet opp mot Rammeplanens fagområder

3.2 Digitale verktøy

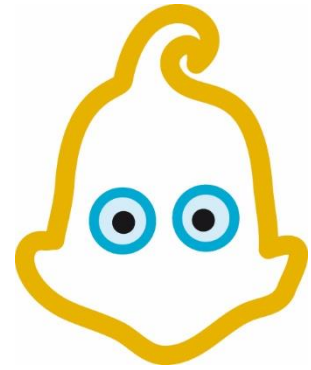
Digital kompetanse og digital dømmekraft er to viktige ferdigheter i det 21. århundre. Digitale verktøy er en av arbeidsmåtene vi benytter oss av i det pedagogiske arbeidet, og skal bidra til barns lek, kreativitet og læring. Det skal ikke være en dominerende arbeidsmåte, men det skal berike og utvide allerede kjente arbeidsmåter. I forbindelse med prosjekt- og temaarbeid kan digitale verktøy brukes til kildesøking, til å finne faktaopplysninger og til å finne inspirasjon. Barna i dagens barnehage er født inn i en digital hverdag og har mye kompetanse, og barnehagen må bidra til å utligne sosiale forskjeller.

Mål: Digitale verktøy skal bidra til et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.

Hvordan nå målet:

- Barna skal få begynnende erfaring med bruk av digitale verktøy, som kamera, PC og digital lupe.
- Barna skal få erfaring med programmering gjennom lek med Bee-Bot roboter.
- Barna skal være skapende i møte med digitale verktøy.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

Vi benytter oss av lærende møter der fokuset er på medskapning av god praksis, evalueringer og refleksjoner rundt eksisterende praksis. Dette gjøres både i hel personalgruppe, og på temamøter for pedagogene. De pedagogiske lederne tar dette med seg til sine grupper, og reflekterer og videreutvikler praksisen med sine medarbeidere. I 2024-25 vil vi jobbe videre med pedagogisk relasjonskompetanse gjennom samspillsmetoden ICDP.

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Pedagogisk relasjonskompetanse

To av våre pedagoger er sertifiserte som ICDP-veiledere, og vi bruker ICDP som metode i vårt relasjonsarbeid. Vi vil i 2024-25 fortsette dette arbeidet, både ved å vedlikeholde og å videreutvikle kunnskap og praksis.

Som en del av strategiene i «Skyfritt» skal hver barnehage ha etablert sitt eget ressursteam som har særlig ansvar for å følge opp arbeidet med et godt barnehagemiljø, samt forebygge mobbing. Ressursteamet tar kontakt med team Skyfritt ved behov for bistand og støtte i mobbesaker der tiltak har vært prøvd ut uten oppnådd ønsket effekt.

Ressursteamet i Årstad Brannstasjon barnehage består av:

- Robert Alexander Thorel (pedagogisk leder, Brigaden)
- Renate Myking Fossdal (pedagogisk leder, Hydranten)
- Guri Løkhammer Liessem (pedagogisk konsulent)

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes» (Rammeplanen kap.7).

4.2.1 Dokumentasjon

Årsplanen viser retning for vårt pedagogiske arbeid, og all dokumentasjon skal forankres i denne. Dokumentasjon i barnehagen handler om å synliggjøre praksis, og er Reggio Emilia-inspirert. Vi dokumenterer gjennom månedsskriv og ukeslutt i Vigilo, artikler på barnehagens nettside, veggdokumentasjoner og skjermene i garderobene.

Vi dokumenterer:

- for å styrke barnas læreprosesser.
- som grunnlag for refleksjon hos personalet.
- for å informere foreldre, eier og samfunnet ellers.

4.2.2 Vurdering

Vårt vurderingsområde for barnehageåret 2024-25 er utviklingsarbeidet vårt; pedagogisk relasjonskompetanse, og satsingsområdet vårt; Mangfold. Vi har løpende vurderinger på gruppemøtene der medvirkning fra barn og personale er viktige tema. Sentrale spørsmål vil være; fungerer det vi har planlagt? Gjør vi det vi har sagt at vi skal? Dette vil også være utgangspunkt for månedsskrivene som sendes til foreldrene. I tillegg har vi hvert halvår strukturerte evalueringer av våre planer knyttet til disse områdene.

4.2.3 Oppfølging

Utviklingsarbeidet vurderes hvert halvår i hele personalgruppen, og endringer blir tatt med. Vi evaluerer og vurderer arbeidet vi gjør kontinuerlig gjennom året på gruppemøtene. Dette for å sikre at innholdet i årsplanen og langtidsplanen følges opp.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Barns rett til medvirkning i egen hverdag er nedfelt i Rammeplan for barnehagen. Barns medvirkning er alltid utgangspunkt for arbeidet vårt. Vi skal være lydhøre for barnas synspunkter og tenke barnas beste i alle valg.

Foreldremedvirkningen kan foregå på mange plan i barnehagen. For å skape et godt grunnlag for medvirkning er det viktig at relasjonen mellom foreldrene og de ansatte er god. Med god relasjon og god kommunikasjon rundt barnet vil vi som ansatte få god kjennskap til og kunnskap om verden rundt barnet. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.

Foreldresamarbeidet skal skje både på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå. På individnivå legger vi til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring. På gruppenivå har vi et foreldreråd og et samarbeidsutvalg der foreldrene kan komme med innspill til arbeidet. Andre arenaer kan være foreldremøter og ulike markeringer i barnehagen.

5.0 Barnehagens årshjul

August:	Oppstart for nye barn: Foreldre/ foresatte følger de første dagene i barnehagen, og de nye barna har sin primærkontakt blant personalet. Overgang til nye grupper for barn som går i barnehagen.
September:	<p>Mandag 09.09: Planleggingsdag, barnehagen er stengt</p> <p>Bli kjent-kafè: Tirsdag 10.09: Perle/Bruse/Rødhette-Blåmann Onsdag 11.09: Dræggen/Sydnæs Torsdag 12.09: Bull Mandag 16.09: Grieg</p> <p>Onsdag 18.09: Foreldremøte Uke 38 : Brannvernuke Fredag 27.09: Fellessamling</p>
Oktober:	<p>Torsdag 24.10: FN-dag, foreldre inviteres Påmelding juleferie</p>
November:	<p>Fredag 01.11: Planleggingsdag, barnehagen er stengt</p> <p>Fredag 08.11: Fellessamling</p>
Desember:	<p>Julevandring i Fridalen kirke, 4- og 5-åringene</p> <p>Fredag 13.12: Lucia-markering, foreldre inviteres</p> <p>Nissefest: Mandag 09.12: Perle/Bull 1 Tirsdag 10.12: Sydnæs /Grieg 1 Onsdag 11.12: Grieg 2/Rødhette-Blåmann/Bruse Torsdag 12.12: Dræggen/Bull 2</p>
Januar:	<p>Fredag 10.01: Fellessamling</p> <p>Fredag 31.01: Planleggingsdag, barnehagen stengt.</p>
Februar:	<p>Torsdag 06.02: Samefolkets dag Fredag 07.02: Fellessamling</p> <p>Utkledningsfest:</p>

	Mandag 17.02: Tirsdag 18.02: Onsdag 19.02: Torsdag 20.02:	Bull 1 Dræggen/Sydnæs Perle/Bruse/Grieg 1/Rødhetten-Blåmann Grieg 2, Bull 2 Påmelding påskeferie
Mars:	Fredag 14.03:	Fellessamling Påmelding sommerferie
April:	Uke 14: Tirsdag 01.04: Onsdag 02.04: Torsdag 03.04: Torsdag 10.04: 17.-18.04. + 21.04:	Vårfrokost: Dræggen/Sydnæs Perle/Bruse/Rødhetten - Blåmann Bull/Grieg Foreldremøte Påskevandring i Fridalen kirke, 5- og 6-åringer Påske, barnehagen stengt
Mai:	Fredag 02.05: Torsdag 29.05: Fredag 30.05:	Miljøvernmåned Planleggingsdag, barnehagen stengt Kristi Himmelfartsdag Planleggingsdag, barnehagen stengt
Juni:		Avslutningstur for førskolebarna Sommerfest arrangert av foreldrene
Juli:	Uke 29-31 :	Barnehagen er sommerstengt

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Vi ser barn som aktive deltakere og medskapere i sin egen hverdag, der hvert barn eier sine erfaringer og sin opplevelse. Dette er med på å danne barnets personlighet, hvordan barnet ser på seg selv og dets forhold til omverdenen.

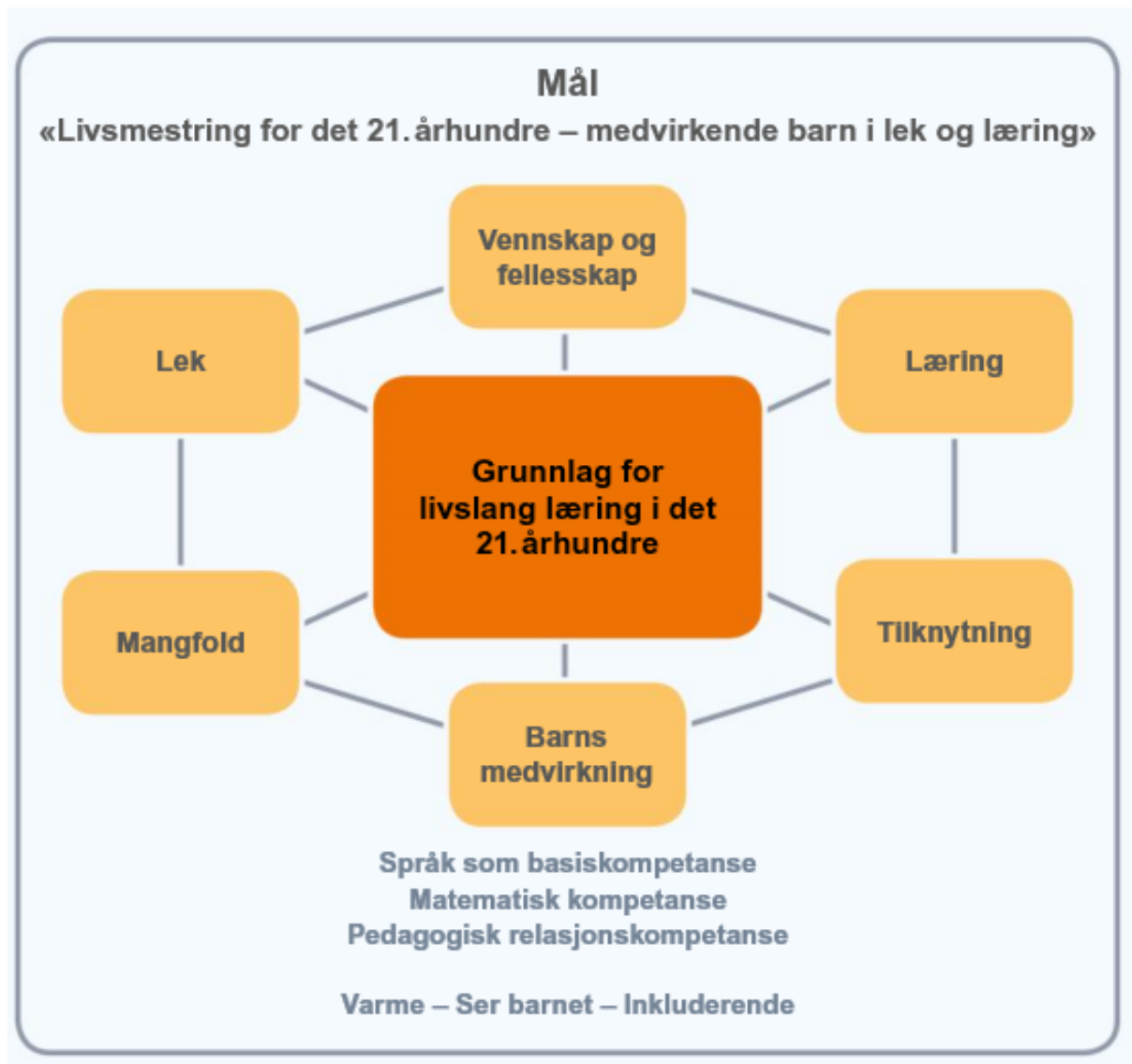
Vi ser alle barn som subjekt, som aktive deltakere i sin egen utvikling- og læringsprosess. Med et barnesyn der vi ser alle barn som kompetente, med evne, vilje og lyst til å lære, leke og utforske, utfordres voksenrollen. Voksne er ikke alltid de som vet best, men det er alltid den voksne som har ansvar i forholdet til barnet. Barnas mening skal vektlegges i planlegging av virksomheten, og vi skal etterspørre barnas opplevelse i vurderingsarbeidet. Barna lever i større grad her og nå, og derfor vil spesifikke planer lages for kortere perioder og endres underveis. De voksne følger i større grad barnas motivasjon, og variasjon i barnas erfaringer vil variere fra base til base og også innad i gruppene i basen.

Mål:

- Vi skal se alle barn som kompetente, med evne, vilje og lyst til å lære, leke og utforske.

Kriterier:	Arbeidsmåter:
<ul style="list-style-type: none">• Personalets relasjon til barnet skal være så sterk at barnet vil dele sin opplevelsesverden med den voksne.• Vi skal ta barnets perspektiv på alvor.• Vi skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn.	<ul style="list-style-type: none">• Vi viser interesse for barnets opplevelsesverden.• Vi justerer oss etter barnet.• Vi er aktive deltakere i leken på barnas premisser.

Grunnlaget for livslang læring i det 21. århundre har sitt utgangspunkt i barnesynet og det helhetlige læresynet vi har når det gjelder barns læring. Barnehagetiden er den perioden i livet hvor vi som mennesker lærer mest på kortest tid. Ved å tenke barnet som deltager i sin egen læringsprosess og som medskapende i egen utvikling er det viktig at vi har et helhetlig syn på barns læring.

Kvalitetsutviklingsplan (Bergen kommune 2018-2021 (23))

For å skape gode muligheter for læring er det viktig at barnehagen bruker sine grunnleggende verdier på en god måte.

Sentrale ord er *varme*, *se barnet* og *inkluderende*, som er grunnleggende verdier for alle Bergen kommune sine barnehager.

Gjennom barnehagetiden skal barna få erfaringer som gjør at de får en allsidig utvikling og har en hverdag der de får søke opplevelser, utforske og gjøre erfaringer. Barna skal oppleve skaperglede, undring og utforskertrang, tilpasset den enkeltes alder, interesser og ferdighetsnivå.

Mål:

- Barnehagen skal tilby et variert læringsmiljø som stimulerer fantasi og læringslyst.

Kriterier:	Arbeidsmåter:
<ul style="list-style-type: none">• Det fysiske miljøet skal være variert og med godt utvalg av materiell og leker.• Det skal være progresjon i barns læring.• Barnet skal møte sensitive og tilstedeværende voksne som tar barns interesser på alvor.	<ul style="list-style-type: none">• Vi legger til rette for et variert og fleksibelt læringsmiljø for alle barn.• Barna får tilbud om lek og aktiviteter utfra modningsnivå og alder.• Vi lytter til barna, og ser muligheter i deres innspill.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

I barnehageloven og rammeplanen står det at barnehagen skal møte barna med tillit, respekt og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring og være et utfordrende og trygt sted for felleskap og vennskap.

Pedagogisk relasjonskompetanse defineres ifølge Juul og Jensen 2003 som: «pedagogens evne til å se det enkelte barn på egne premisser, og å avstemme sin egen adferd uten dermed å legge fra seg lederskapet, samt evnen til å være autentisk i kontakten».

Videre skriver de at pedagogisk relasjonskompetanse defineres som «pedagogens evne og vilje til å påta seg det fulle ansvar for relasjonens kvalitet. Summen av pedagogens formidlingskompetanse utgjør pedagogens fagpersonlige kompetanse»

Trygghet skapes når man blir forstått innefra og blir tatt på alvor. Den voksne må ha selvinnsikt, kunne reflektere og vurdere egne avgjørelser. «Barn skal møtes som individer og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden», (Rammeplanen side 8).

Det å bli sint og føle aggresjon er en naturlig følelse i alle mennesker. Det er lov å være sint på samme måte som en er glad. Det er viktig med tilstedeværende voksne som hjelper barna med å løse konflikter og håndtere følelsene sine på en god måte.

De voksne må med sin relasjonskompetanse hjelpe barna til å sette ord på følelser. Barna skal møtes med empati og få hjelp til å gjenkjenne og håndtere sine følelser.

Mål:

- Alle barn skal kjenne seg trygge, og bli sett, hørt og forstått.

Kriterier:	Arbeidsmåter:
<ul style="list-style-type: none">• Kompetente og bevisste voksne skal ta ansvar for relasjoner.• Alle barn skal ha en god og trygg relasjon til minst en voksen.	<ul style="list-style-type: none">• Vi bruker ICDP i samspill med barna.• Vi kartlegger relasjoner mellom barn og voksne.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

«Danning er et stort begrep og omfatter alle møter, opplevelser og erfaringer vi gjør fra vugge til grav som påvirker og danner oss som mennesker.»

Barn som blir møtt med anerkjennelse får en opplevelse av at deres bidrag er viktig, og at de har en reell innflytelse på det som skjer i barnehagen. Barna skal oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. *I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de selv er en del av,* (Rammeplan side 21).

Leken skal ha en sentral plass, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre. Personalet skal bidra til at barna får felles erfaring som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer.

Mål:

- Alle barn skal bli møtt med respekt, uten å bli utsatt for negativ og nedlatende behandling.
- Alle barn skal få medvirke til meningsfulle opplevelser, og være med å påvirke sin egne barnehagehverdag.
- Alle barn skal bli lagt merke til og bli anerkjent. Vi skal framheve mangfold.

Kriterier:	Arbeidsmåter:
<ul style="list-style-type: none"> Barna skal ha mulighet til å ta del i planleggingsprosesser. Hvert enkelt barn skal bli sett hver dag, og alle foreldrene skal blir møtt på en god måte ved henting og levering. Innspill fra barn skal tas på alvor. 	<ul style="list-style-type: none"> Barnesamtaler, lyttede voksne, observasjoner og godt foreldresamarbeid. Gode og varierte aktiviteter for læring. Alle ansatte har kjennskap til, og bruker ICDP i samspill med barna.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

For å ivareta progresjon i barnehagens pedagogiske innhold er det viktig at personalet er oppmerksomme på hva som er grunnlaget for denne progresjonen. *Arbeidsmåtene skal ivareta barns behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn muligheter for medvirkning.* (Rammeplanen, side 43.)

For å innfri dette er det viktig at personale tar i bruk varierte arbeidsmetoder og at det i det daglige blir tilpasset det enkelte barn og barnegruppens behov. Alle arbeidsmetoder vi velger skal være med på å danne grunnlag for å skape engasjement, interesse og motivasjon hos hvert enkelt barn slik at de gjennom dette skal få oppleve å få nye erfaringer og opplevelser i og utenfor barnehagen på læringsreisen i livet.

Med progresjon menes det at alle barn i vår barnehage skal oppleve at de utvikler seg, lærer og får fremgang i sine læringsprosesser.

«Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysiske miljøer.» Rammeplan side 44.

a: Struktur

Årstad Brannstasjon barnehage ble åpnet i 2008 og vi holder til et bygg som opprinnelig har vært en brannstasjon. Barnehagen har tre baser med aldersinndelte grupper. Brigaden og Hydranten har grupper fra 2- 5/6år. Aktivitetsrommet har grupper for 0- 2 år.

I basene er det tilrettelagt for ulike former for lek og andre aktiviteter gjennom aktiv bruk av det fysiske miljøet og et utvalg av leker og materiell som er tilpasset de ulikes alders- og modningsnivå.

b: Metodevalg

I vår barnehage er relasjonene mellom menneskene grunnlaget for trygghet, trivsel, lek og læring. Vi arbeider aktivt med sensitiviseringsmetoden ICDP, i tråd med føringer fra eier. Den bygger på studier som viser at barnets mentale og sosiale utvikling er avhengig av kvaliteten på samspillet med nære omsorgspersoner, og at vi helt fra fødselen av har en medfødt evne til samspill.

Metoden består av 8 tema som kan anvendes i samspill med barna.

Rammeplanen legger stor vekt på barns medvirkning som også er en arbeidsmetode vi bruker i vår barnehage. Barns medvirkning er nedfelt i barnehageloven § 3 [Lov om barnehager \(barnehageloven\) - Lovdata](#), Grunnlovens § 104 [Kongeriket Noregs grunnlov - E. Menneskerettar - Lovdata](#) og FNs barnekonvensjon artikkel 12. [Barnekonvensjonen – Barneombudet](#)

Som en del av progresjonsarbeidet i barnehagen skal alle barn ha mulighet til aktiv deltagelse i planlegging, utvikling og vurdering av barnehagens virksomhet. Dette forutsetter et personale som er lydhøre for barnas synspunkter, også til de barna som ikke kan uttrykke seg verbalt.

I arbeidet vårt med progresjon og metodevalg, er Reggio Emilio filosofien også en av arbeidsmetodene våre., [Reggio Emilias barnehagefilosofi – Wikipedia](#)

Reggio Emilia- filosofien sier at «*et barn har hundre språk, men frarøves 99 av dem.*» I vår barnehage ønsker vi at barna gjennom det tilbudet vi gir av fysisk miljø, materiell og erfaringer i og utenfor barnehagen skal få oppleve å bruke alle de 100 språkene.

Andre rammer som ligger til grunn for arbeidet vårt i barnehagen finner du i følgende lenker.

Lov om barnehager: [Lov om barnehager \(barnehageloven\) - Lovdata](#), Rammeplan for barnehage: [Rammeplan for barnehagen \(udir.no\)](#) og Kvalitetsutviklingsplan for Bergen kommune: [Sammen for kvalitet – lek og læring by Bodoni - Issuu](#)

c: Kommunikasjon, språk og tekst

Barnehagen er en viktig språklig arena for små barn. Gjennom språket kan barna uttrykke egne ønsker og behov samtidig som det er et viktig grunnlag for kommunikasjon og samspill i et fellesskap med andre. Personalet i Årstad Brannstasjon barnehage skal være gode rollemodeller og støtte barna i deres kommunikasjon med andre. Vi skal møte barna på deres nivå og tilpasse vår kommunikasjon i møte med det enkelte barn. Vi skal legge vekt på å støtte barna i deres uttrykk, og i tillegg bruker vi tegn til tale ved behov. Vi skal støtte barna i konfliktløsning og vi skal gi rom for spørsmål og undring.

I Årstad Brannstasjon barnehage går det mange barn som har norsk som andrespråk. Et godt utviklet morsmål vil fungere som en støtte for å lære andrespråket, derfor er det viktig at flerspråklige barn får muligheten til å utvikle et godt morsmål.

Mål:

- Barnas språklige nysgjerrighet, bevissthet og utvikling skal stimuleres gjennom lek med språk, symboler og tekst.

Delmål:

- Barna skal oppleve humor og glede med lek, improvisasjon og eksperimentering med språket.
- Barna skal møte et variert språklig miljø i barnehagen.
- Barna skal utforske et begynnende skriftspråk.

Alder:	Kriterier:	Arbeidsmåter.
1-2 år	<ul style="list-style-type: none">• Barns verbale og nonverbale kommunikasjon stimuleres og trygges.• Barna utvikler sin språkforståelse.	<ul style="list-style-type: none">• Vi bruke konkrete og bilder til lek, fortellinger og sanger.• Vi setter ord på barnas følelser, handlinger og objekter.• Vi bruker rim og regler, sanger, tegn-til-tale og kroppsspråk.
3-4 år	<ul style="list-style-type: none">• Barnas nysgjerrighet og utforskertrang stimuleres.• Barnets individuelle språkutvikling er utgangspunkt for all kommunikasjon.	<ul style="list-style-type: none">• Vi er med på å støtte og berike leken.• Vi har språkgrupper.• Vi bruker barnelitteratur som utgangspunkt for lek og samtale.• Vi beskriver, forteller, dramatiserer, synger og dikter sammen.
5-6 år	<ul style="list-style-type: none">• Lek med språket verbalt og skriftlig er lystbetont.	<ul style="list-style-type: none">• Vi leser høyt for barn• Vi tilrettelegger for skriftspråklek.• Vi bruker og videreutvikler materiell fra «språkskapet» vårt.

d: Kropp, bevegelse, mat og helse

Rammeplanen sier: «*Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse*» (side 49). Barnas kropp er i naturlig bevegelse, og vi skal være en barnehage som legger til rette for allsidige aktiviteter. Aktive barn trenger et sunt og variert kosthold, og vaner vi tillegger oss i førskolealder kan vare livet ut. Vi skal gi barna utfordringer som de både kan strekke seg etter og mestre.

Mål:

- Vi skal gi barna et grunnlag for gode vaner og gode holdninger, som kan vare resten av livet.

Delmål:

- Barna skal bli kjent med egne behov, grenser og få kjennskap til egen kropp.
- Vi skal introdusere nye smaker, på en sunn og god måte.
- Vi skal delta aktivt i lek, og introdusere nye aktiviteter.

Alder:	Kriterier:	Arbeidsmåter.
1-2 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna sanser, føler, kjenner, smaker og tumler.• Måltidet er en positiv opplevelse.• Barna har tid for hvile.	<ul style="list-style-type: none">• Vi tilbyr et trygt og variert fysisk miljø.• Vi sikrer god tid rundt måltidet.• Barna sover ute.
3-4 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold.• Barna opplever glede og mestring i bevegelse inne og ute.• Alle barn har mulighet for ro alene og i felleskap med andre.	<ul style="list-style-type: none">• Vi er til stede ved matbordet.• Vi involvere barna i daglige gjøremål.• Vi legger til rette for allsidige aktiviteter igangsatt av barn eller voksne.
5-6 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna har tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer.• Barna har kjennskap til hvor maten kommer fra.	<ul style="list-style-type: none">• Førskolegruppen går på byens fjell i tillegg til turmål i nærmiljøet.• Vi sår og høster i barnehagens kjøkkenhage.

e: Kunst, kultur og kreativitet

De kreative fagene gir en unik mulighet for personalet til å legge til rette for felles opplevelser i barnehagehverdagen. Barna bidrar med deres egne forutsetninger; alle barn kan f.eks. blande to primærfarger og i sang og musikk kan alle delta. Barnas bidrag er med på å skape et fellesskap på tvers av alder, språk og bakgrunn. Når vi introduserer et variert repertoar for barna, vil vi underveis observere og ta imot innspill. På denne måten er barna delaktige og medvirkende og de bidrar til videre arbeid med fagområdet.

Mål:

- Barna skal få oppleve glede ved å utforske og uttrykke seg kreativt.

Delmål:

- Barna skal få erfaring med ulike materialer og uttrykksformer.
- Barna skal få lytte til, synge og spille variert musikk.

Alder:	Kriterier:	Arbeidsmåter.
1-2 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna opplever glede i møte med nye materialer.• Sansene stimuleres gjennom lek med lyd og rytme.	<ul style="list-style-type: none">• Vi utforsker materialer sammen med barna.• Vi bruker ulike rytmeinstrumenter.
3-4 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna blir kjent med egen bevegelsesrytme.• Barna skaper musikk.• Barna blir eksponert for kulturelle innslag som inspirerer og gir felles skaperglede.	<ul style="list-style-type: none">• Vi danser til ulike musikksjangre.• Vi utforsker lyd sammen med barna, ved hjelp av instrumenter og omgivelser.• Vi benytter oss av nærområdets kulturtilbud, f.eks. bibliotek, teater, m.m.
5-6 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna lærer om og prøver ut ulike teknikker og verktøy.• Barna uttrykker seg kreativt gjennom musikk, dans og andre kunstformer.	<ul style="list-style-type: none">• Vi utforsker nye materialer og teknikker sammen med barna.• Vi legger til rette for dans og bruk av instrumenter.• Vi bruker sangleker og regelleker.

f: Natur, miljø og teknologi

En bærekraftig utvikling handler om å ta ansvar for naturen og miljøet. Vi vil oppmuntre barnas nysgjerrighet og evne til å undre seg og glede seg over dyr, planter og naturfenomener. I det 21. århundret har vi blitt mer og mer bevisst hvordan vi mennesker kan påvirke naturens kretsløp. Vi vil skape gode naturopplevelser, og første steg til dette er kunnskap om natur, miljø og teknologi slik at neste generasjon finner løsninger på morgendagens utfordringer.

Mål:

- Barnehagen skal bidra til at barna opplever og utforsker naturen og naturens mangfold.

Delmål:

- Barna skal få kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling.
- Nysgjerrige barn og voksne skal utforske og eksperimentere med teknologi og naturfenomener.

Alder:	Kriterier:	Arbeidsmåter.
1-2år	<ul style="list-style-type: none">• Barna blir kjent med barnehagens uterom.• Gjennom små utflukter gjør vi barna trygge i å ferdes ute.	<ul style="list-style-type: none">• Vi tilpasser turmålet til barnegruppen.• Vi bruker naturen til lek med sansene.
3-4 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna lærer om fornuftig ressursbruk og kildesortering.• Barna får gode opplevelser med friluftsliv året rundt.	<ul style="list-style-type: none">• Vi er gode forbilder i sortering av avfall.• Vi gir barna kunnskap om planter, sopp og dyreliv.
5-6 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen.• Naturen brukes som læringsarena.• Barna får begynnende erfaring med teknologi og sammenhenger i naturen.	<ul style="list-style-type: none">• Vi er en Grønt Flagg-sertifisert barnehage og jobber med temaer som er beskrevet i årsplan del to, pkt. VII.• Vi opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover.• Vi besøker ViilVite.

g: Antall, rom og form

Matematikk er noe som omgir oss hele tiden og både liten og stor har alle bruk for matematikk på ulike måter. I lek og andre situasjoner kan vi oppdage barnas bruk av matematikk i hverdagen. De voksne skal være bevisste på barnas tidlige matematikkerfaring og søke å videreutvikle fagområdet i lek og samspill med andre. Vi skal ta utgangspunkt i barns iboende nysgjerrighet om hvordan ting henger sammen, men også deres trang til å skape system og orden. Barna klassifiserer etter farge, form og størrelser. De voksnes oppgave skal være å stimulere nysgjerrigheten, sette ord på og benevne begreper og sette ord på sammenhenger i naturen. Vi skal ta utgangspunkt i barnas ståsted og jobbe med fagområdet på barnas premisser som tar utgangspunkt i leken.

Mål:

- Personalet skal stimulere barns matematiske kompetanse og legge til rette for matematikkglede.

Delmål:

- Personalet skal ivareta barns matematiske kompetanse i hverdagen.

Alder:	Kriterier:	Arbeidsmåter.
1-2 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna blir kjent med grunnleggende matematiske begreper, som antall, former, sortering og romforståelse.	<ul style="list-style-type: none">• Vi bruker sanger, regler og bøker som inneholder telling og ulike former.• Vi leker med vann og sand• Vi benevner tall, former og sortering i uformelle situasjoner.• Vi legger til rette for konstruksjonslek.
3-4 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna får varierte erfaringer med sortering og klassifisering og videreutvikler romforståelsen.	<ul style="list-style-type: none">• Vi bruker smartboard (Salaby)• Vi leker med geometriske figurer.• Vi bruker eventyr, bøker, spill og sanger med tall og former.• Vi lager hinderløype.
5-6 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna får erfaring med løsning av matematiske oppgaver.	<ul style="list-style-type: none">• Barna deltar i matlaging og dekking av bord.• Barna deltar i bruk av digitale verktøy.• Vi bruker «mattemeisen» og annet utstyr fra «matteskapet».• Vi har bøker og spill som er tilpasset de eldste

h: Etikk, religion og filosofi

Barnehagens formålsparagraf sier: «Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.» Fagområdet Etikk, religion og filosofi retter seg særlig mot dette samfunnsmandatet, og vi setter det i sammenheng med et samfunn preget av livssynsmangfold.

Mål:

- Barnehagen skal bidra til gode holdninger og skape interesse for samfunnets mangfold.

Delmål:

- Barna skal vise interesse og respekt for hverandre.
- Barna skal utvikle forståelse for likheter og ulikheter i samfunnet.

Alder:	Kriterier:	Arbeidsmåter.
1-2 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna lærer grunnleggende normer og verdier om hvordan vi skal være mot hverandre.	<ul style="list-style-type: none">• Vi bruker ICDP når vi regulerer barns adferd.• Vi bruke konkrete, sanger og fortellinger i vår formidling.
3-4 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna får en forståelse for at det er ulike måter å forstå ting på.• Mangfoldet i barnegruppen er synlig.	<ul style="list-style-type: none">• Vi legger til rette for undring og filosofiske samtaler over likheter og ulikheter i samfunnet.• Vi gir foreldrene mulighet til å bidra• Vi er rollemodeller for gode holdninger til alle religioner og livssyn.
5-6 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna filosoferer over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål.• Barna blir kjent med grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon.• Barna får kjennskap til religioner og livssyn representert i barnegruppen.	<ul style="list-style-type: none">• Vi leser bøker for barna om temaet, og bruke disse til videre refleksjon med barna.• Vi bruke bøker og fortellinger og besøke Fridalen kirke.• Vi har «temakasser» som vi kan bruke i forbindelse med ulike merkedager og høytider.

i: Nærmiljø og samfunn

Vårt nærmiljø og samfunn er i stadig endring, og i barnehagen skal vi forberede barna på et samfunn i endring og et samfunn som vi ennå ikke kjenner. For ettåringen som starter i barnehagen er selve barnehagen et stort og ukjent univers, for 5-6-åringen et utgangspunkt for utforsking av verden rundt. Menneskers opplevelse av å medvirke gir erfaringer om hvem vi er i verden og hva vi kan utrette, og erfaringer med å være del av en gruppe lærer oss viktige ferdigheter i å være del av denne verdenen.

«Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.» Rammeplanen (2017) s. 56.

Mål:

- Gjennom medvirkning skal vi gi barna et godt grunnlag for deltakelse i et demokratisk samfunn.

Delmål:

- Barna skal oppleve at deres stemme har verdi i barnehagens hverdagsliv.
- Leken skal være utgangspunktet for utforsking av nærmiljø og samfunn.

Alder:	Kriterier:	Arbeidsmåter.
1-2 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna opplever trygge relasjoner i barnehagen.• Barna kjenner seg trygge i barnehagens inne- og uteområder.	<ul style="list-style-type: none">• I starten har barnet en primærkontakt, og gradvis utvider vi barnas relasjoner til barn og voksne.• Barna blir kjent med egen base, samt barnehagens uteområde og nære turmål.
3-4 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna blir kjent i nærområdet, og vi fordyper oss i områder med historie.• Barna lærer om ulike levevis og familieformer.	<ul style="list-style-type: none">• Vi bruker tilbud i nærområdet, f.eks. Fysak, bibliotek, Brann Stadion, Christieparken, m.m.• Vi forbereder oss til å markerer Samefolkets dag og FN-dagen.
5-6 år	<ul style="list-style-type: none">• Barna erfarer at deres mening har verdi, og at de er del av et fellesskap.• Barna blir utfordret til lengre turer og større utfordringer.	<ul style="list-style-type: none">• Vi vektlegger barnas meninger i planlegging.• Vi har førskolegruppe på tvers av basene.• Vi går på Ulriken og andre fjell.

V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

Rammeplanen sier at «barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet skal få en trygg og god start i barnehagen.» For å få til dette skaper barnehagen trygge rammer for både barna og foreldrene. Barnehagen har en egen plan for oppstart og tilvenning, men denne tilpasses individuelt etter behov. Barna får egen primærkontakt som støtte under den første tiden i barnehagen. Primærkontaktens hovedfokus vil være det nye barnet den første tiden.

For å trygge barn og foreldre som kommer til vår barnehage som nyankomne flyktninger, ønsker vi å tilby hjemmebesøk før barnehagestart. Vi tilbyr oss å komme på besøk med noen barn fra samme aldersgruppe som barnet representerer, og tar med leker og annet materiell fra barnehagen. Dette vil være konkrete ting som er gjenkjennelig for barna når de kommer til barnehagen.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen.

Overgangen fra småbarnsgruppe til storbarnsgruppe kan være sårbar for enkelte barn. For å gjøre overgangen enklere vil barnehagen gjøre individuelle tilpasninger og være fleksible ovenfor barna. I tillegg skal barna kjenne igjen innholdet i hverdagen og arbeidsmåtene på tvers av gruppene, noe som vil gi en trygghet.

Mål:

- Barn og foreldre skal oppleve positive og trygge relasjoner og kjenner glede over å tilhøre denne barnehagen.

Delmål:

- Vi skal være sammen med barna i følelsene deres.
- Vi skal ha tett dialog med foresatte.
- Vi skal ha fleksible rutiner som kan tilpasses det enkelte barn og familie sitt behov.

Kriterier:	Arbeidsmåter:
<ul style="list-style-type: none">• Foreldrene opplever at vi tilpasser oss deres og barnets behov.• Vi har god og tett dialog med foreldrene.• Barnet kan selv velge primærkontakt etter oppstart.	<ul style="list-style-type: none">• Vi har planlagte besøksdager for de nye barna.• Vi tilbyr oppstartssamtale i løpet av de to første ukene.• Barnet blir kjent med mer enn en voksen i oppstarten.

<ul style="list-style-type: none"> • Dagene er forutsigbare for nye barn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi bruker dagstavle og tegn til tale sammen med barna. • Vi planlegger felles opplevelser for overgangsbarn.
--	---

c: Samarbeid og sammenheng med skolen.

Når barnet begynner på skolen, innebærer dette mange store forandringer for barnet. Barnehagen skal legge til rette for at barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som gir et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen (Rammeplan for barnehagen s. 7-8).

Barna må få kunnskaper og ferdigheter som gjør dem sterke med tanke på å mestre overgangen og skolestarten. Barn trenger forståelse for samspillet, kulturen og reglene som kjennetegner skolen (Plan for sammenheng mellom barnehage og skole i Bergen kommune, s.8). For å få til dette, må barnehagelærere, foreldre og lærere samarbeide.

Mål:

- Trygg skolestart og godt forberedte barn.

Delmål:

- Godt samarbeid med nærskolene.

Kriterier:	Arbeidsmåter:
<ul style="list-style-type: none"> • Barna blir kjent med skolen og SFO på forhånd. • Felles forståelse mellom barnehagen og skolen om hva som er relevante erfaringer å ha med seg til skolestart. • Godt samarbeid og dialog med foreldrene. • Selvstendige barn som er trygge på egne praktiske ferdigheter. 	<ul style="list-style-type: none"> • Barnehagen besøker skolen og skolefritidsordningen og skolen besøker barnehagen. • Vi bruker overgangsobjekter spill, bøker mm, som brukes både i barnehagen og på skolen. • Vi jobber med selvstendighets-trening og oppmuntring i påkledning, toalettsituasjon o.l. • Vi har egne førskolegrupper.

Plan for sammenheng barnehage og skole:

[Bergen kommune - Plan for overgang mellom barnehage og skole/SFO i Bergen kommune](#)

Plan for Skolefritidsordningen/Sfo:

[Bergen kommune - Helhetlig plan for SFO](#)

VI. Foreldremedvirkning

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling (Barnehageloven § 1).

Samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldre og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling (Rammeplan for barnehagen s. 29).

Barnehagen ønsker et aktivt og godt samarbeid og en god dialog med alle foreldre i hverdagen. Dersom foreldrene har lyst til å bidra i hverdagen ved å komme og lage mat, fortelle eller vise noe, synge, spille eller gjøre andre ting er de hjertelig velkomne til det. Det er viktig for barnehagen å benytte seg av den store kompetansen som foreldregruppen har.

I foreldremedvirkningsperspektivet ønsker vi også at foreldrene deler med oss hva barna er opptatt av dersom de ønsker at dette skal bli tatt med i planleggingen av ukene våre. Relasjonen mellom barnehage og hjem skal være preget av åpenhet og likeverd.

En viktig del av foreldremedvirkning er også muligheten for foreldre til å delta i vurdering av barnehagens planer og daglig arbeid.

Foreldrene og personalet møter barna for det meste på hver sin arena og i ulike sammenhenger og sitter ofte med ulike opplevelser og kunnskap om barnet og dets opplevelser. Et samlet blikk og felles refleksjon bidrar til en helhetlig og god opplevelse om hva som er best for barna.

Arenaer for denne vurderingen kan være foreldresamtaler, medvirkning i planarbeidet, brukerundersøkelsen og kvalitetsoppfølging.

Mål.

- Alle foreldre skal oppleve at de blir sett og hørt i dialog med barnehagen.

Delmål:

- Alle foreldre sine ønsker skal bli tatt på alvor.
- Alle foreldre skal få mulighet til å bidra aktivt i barnehagehverdagen.

Kriterier	Arbeidsmåter
<ul style="list-style-type: none"> • Barnehagen legger til rette for gode møtearenaer mellom hjem og barnehage. • Tid til daglig dialog om barnet mellom barnehagen og foreldrene. • Gode rutiner for dialog mellom personalet, slik at alle har relevant informasjon om hvert enkelt barn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi har møtepunkter som samarbeidsutvalget, foreldresamtaler, foreldremøter og arrangementer som vårfrokost, foreldrekafe og Lucia-markering. • Foreldre og personale må ta initiativ til å dele informasjon og stille spørsmål ved henting og levering. • Barnehagen viser bilder fra barnas hverdag på skjermer i garderoben. • Tidligvakter deler informasjon om barn med senvaktene.

VII. Bærekraftig utvikling

Årstad Brannstasjon barnehage ble miljøsertifisert i 2011, og har hvert år siden det gjennomgått en årlig resertifisering i regi av «Grønt flagg». Vi har i løpet av disse årene hatt fokus på ulike temaer, som kildesortering og kompostering, natur og biologisk mangfold, bærekraftig mat og fysisk aktivitet og kjøkkenhage og dyrking.

Arbeidet med kjøkkenhagen vår er nå godt integrert i alle grupper; Vi forbereder jorden med bokashi-kompostering før vi sår, vanner og steller med plantene. Når vi da kan høste fra egen avling, og sette maten på bordet, har vi ikke bare fått erfaring med «fra jord til bord», men «fra boss til jord til bord».

Mai måned er vår miljømåned. Vi plukker boss i nærområdet, og jobber med temaet både praktisk og teoretisk.

I tillegg til arbeidet med kjøkkenhagen, har vi fra høsten -23 valgt å gå over til rullerende tema, slik at vi sikrer at alle barn får kjennskap til de valgte områdene i løpet av barnehagetiden.

Bull og Grieg (2-3 år)	Avfall, kildesortering
Sydnæs og Dræggen (4-5 år)	Natur og biologisk mangfold
Perle og Bruse (5-6 år)	Bærekraftig mat og fysisk aktivitet

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

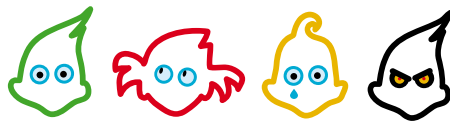
Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å

styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Årstad Brannstasjon barnehage
Slettebakksveien 41
Postboks 7700, 5020 Bergen
5093 BERGEN

Tlf: 55 56 24 20

e-post: arstad.brannstasjon.barnehage@bergen.kommune.no

BERGEN
KOMMUNE